

INFORMAȚIA FALSĂ: MIJLOC DE SĂVÂRȘIRE A INFRAȚIUNILOR PREVĂZUTE ÎN ARTICOLUL 238 DIN CODUL PENAL

Andrei STRATAN,

drd., asist. univ., USM

<https://orcid.org/0000-0002-1590-7209>

SUMAR

În cadrul studiului efectuat este analizat mijlocul săvârșirii infracțiunilor prevăzute în art. 238 din Codul penal al Republicii Moldova. Se arată că în această postură apare informația falsă, care, de regulă, este încorporată în conținutul unor documente. Se demonstrează că informația falsă prezentată victimei reprezintă mijloc de săvârșire a infracțiunii, dar nu obiect material. Sunt elucidate condițiile de formă și de conținut pe care ar trebui să le cuprindă informația falsă. Se probează că informația falsă poate face conținutul inclusiv al unei fotografii, al unui desen, al unui plan sau al unei înregistrări sonore. În postura de mijloc de săvârșire a infracțiunii ar putea să apară orice informație importantă pentru aprobarea și acordarea creditului sau a împrumutului, indiferent de tipul informației.

Cuvinte-cheie: *informația falsă, documente false, mijloc de săvârșire a infracțiunii, dobândire a mijloacelor bănești prin înșelăciune, credit, împrumut, practică judiciară.*

În art. 238 din Codul penal al Republicii Moldova (în continuare – CP [3]) este stabilită răspunderea pentru dobândirea prin înșelăciune a creditului, a împrumutului, a despăgubirii sau a indemnizației de asigurare. Pentru a fi întregită latura obiectivă a infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP este imperios necesar de identificat conținutul următorului semn obiectiv: mijlocul săvârșirii infracțiunii. Așa cum reiese din textul

FALSE INFORMATION: MEANS OF COMMITTING CRIMES PROVIDED IN ARTICLE 238 OF THE CRIMINAL CODE

SUMMARY

In the framework of the conducted study is analyzed the means of committing the crimes provided in art.238 of the Criminal Code of the Republic of Moldova. It is shown that in this posture appears the false information which, as a rule, is incorporated into the content of some documents. It is demonstrated that the false information presented to the victim is a means of committing the crime, but not a material object. The form and content conditions that false information should include are elucidated. It is proved that false information can make the content, inclusive of a photo, of a drawing, of a plan or of a sound recording. As a means of committing the crime any information important for credit or loan approval and granting could appear, regardless of the type of information.

Key-words: *false information, false documents, means of committing the crime, obtaining money by fraud, credit, loan, judicial practice.*

art. 238 CP în calitate de mijloc de săvârșire a infracțiunii apare informația falsă.

Examinarea practică a cauzelor penale intentate pe faptul săvârșirii infracțiunii de dobândire prin înșelăciune a creditului, a împrumutului, a despăgubirii sau a indemnizației de asigurare demonstrează existența unor dificultăți în aprecierea rolului juridic îndeplinit de informația falsă prezentată de către făptuitor. Astfel, în unele spețe se susține că informația falsă (concretizată în documentația de credit, împrumut etc.)

formează obiectul material al infracțiunii, dar nu mijlocul săvârșirii infracțiunii.

Pentru probare, prezentăm câteva extrase din conținutul unor acte aplicative emise cu prilejul examinării unor atare cauze penale: „*Obiectul material al dobândirii creditului prin înșelăciune este constituit din documentația de credit, care justifică dreptul persoanei la obținerea creditului de la instituția financiară, care conține informații false* [27]”; „*Obiectul material al infracțiunii prevăzută la alin.(1) art. 238 CP este constituit din documentația de credit, care conține informații false* [26]”.

Un punct de vedere similar regăsim în teoria dreptului penal. Astfel, A. Reșetnicov menționează că „documentația de credit, care conține informații false, reprezintă obiectul material al infracțiunii de dobândire a creditului prin înșelăciune [19, p.18]”. Și alți autori [34, p. 586] sunt de părere că documentația de credit formează obiectul material al acestor infracțiuni.

Din punctul nostru de vedere, documentația de credit nu poate să constituie obiect material al infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP. De altfel, considerăm că infracțiunile în discuție nici nu au obiect material.

În contextul acestor infracțiuni, documentația de credit reprezintă forma de exprimare a informației false prezentate de către făptuitor în adresa victimei. Iar așa cum se afirmă în doctrină [30, p. 208; 2, p. 50; 38, p. 78; 31, p. 49], informația falsă apare pe post de mijloc de săvârșire a infracțiunii.

După I.V. Kuznețov, „diferența între obiectul material al infracțiunii și mijlocul sau instrumentul săvârșirii infracțiunii rezidă în caracterul aplicării acestora în procesul săvârșirii infracțiunii, precum și în apartenența lor la elementele componenței de infracțiune [37, p. 9]”.

În linii mari, deosebirea dintre mijlocul de săvârșire a infracțiunii și obiectul material al infracțiunii rezidă în dislocarea/situarea acestora în raport cu fapta infracțională.

Obiectul material se situează în afara conduitei infracționale. Mai exact, fapta prejudiciabilă se îndreaptă spre obiectul material. Obiectul material reprezintă o parte a obiectului infracțiunii, *i.e.* a elementului în direcția căreia este orientată fapta prejudiciabilă.

În opoziție, mijlocul de săvârșire a infracțiunii coexistă în același perimetru cu fapta infracțională. Mijlocul de săvârșire a infracțiunii, ca și fapta prejudiciabilă, reprezintă semne ce caracterizează latura obiectivă a infracțiunii. De aceea, mijlocul de săvârșire a infracțiunii însoțește fapta prejudiciabilă [29, p. 83]. Aceasta din urmă,

împreună cu mijlocul de săvârșire a infracțiunii, este orientată spre lezarea unor valori sociale (*i*) încorporate în entități materiale sau imateriale (în cazul infracțiunilor ce posedă obiect material sau imaterial, ca semn obligatoriu) sau (*ii*) aferente victimei infracțiunii (în situația infracțiunilor ce nu cer prezența unui obiect material sau imaterial, dar cer prezența unei victime).

Deci, mijlocul de săvârșire a infracțiunii este îndreptat spre obiectul material (ultimul situându-se înafara conduitei exterioare a individului).

În cazul infracțiunilor consemnate la art. 238 CP, documentația de credit/de împrumut/de asigurare (formă de exprimare a informației false) coexistă alături de fapta prejudiciabilă. Cu alte cuvinte, făptuitorul folosește mijlocul de săvârșire a infracțiunii (informația falsă) în procesul realizării faptei prejudiciabile. Sau, altfel zis, fapta prejudiciabilă este comisă prin uzitarea de către făptuitor a informației false. De asemenea, cu ajutorul informației false, făptuitorul exercită influență asupra victimei infracțiunii.

În același plan, în teoria dreptului penal se relevă: „Obiectul material al infracțiunii este supus influențării directe din partea făptuitorului [...]; mijlocul de săvârșire a infracțiunii nu poate fi supus influențării din partea infractorului [...] [21, p. 79]”.

În speță, informația falsă (inclusiv documentația falsă) nu este supusă unei influențări infracționale. Informația (documentația) suportă influență infracțională în momentul falsificării. Subliniem, însă, că, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP, conduita făptuitorului nu se exprimă în falsificarea informației (documentelor), ci în folosirea acestora. În cazul folosirii unor documente false nu se exercită influență asupra documentelor false. Ultimele nu constituie obiect material al infracțiunii. Acestea joacă rolul de mijloc de săvârșire a infracțiunii. Or, făptuitorul folosește aceste documente în vederea obținerii unui credit, a unui împrumut etc. Apropos, D.V. Zotov menționează că mijlocul săvârșirii infracțiunii este ceea ce e folosit la săvârșirea infracțiunii și la atingerea scopului infracțional [36, p. 221].

În concluzie, însoțind fapta prejudiciabilă și nefiind supusă unei influențări infracționale, informația falsă nu poate apărea pe post de obiect material, ci în postura de mijloc de săvârșire a infracțiunii.

După identificarea rolului juridic îndeplinit de informația falsă în procesul comiterii infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP, în cele ce urmează vom încerca să elucidăm condițiile de formă și de conținut pe care ar trebui să le cuprindă această informație.

Vom debuta cu elucidarea *condițiilor de formă*. Autorul bielorus A.M. Hlus relevă că în postura de mijloc de săvârșire a infracțiunii pot apărea doar obiecte în formă materializată [40, p. 31]. În contrast, I. Botezatu afirmă că „mijlocul de săvârșire a infracțiunii poate fi o entitate nu neapărat materială [1, p.115]”.

În cazul infracțiunilor investigate pe post de mijloc de săvârșire a infracțiunii apare *informația*. Pentru a înțelege dacă informația reprezintă o entitate materială sau nematerială, urmează să identificăm natura acesteia. Conform art. 3 din Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, nr. 467 din 21.11.2003, informația este definită ca fiind „cunoștințe despre persoane, subiecte, fapte, evenimente, fenomene, procese, obiecte, situații și idei [14]”. La același articol este definită noțiunea de „informație documentată”: „informația, fixată pe un suport informațional, care posedă atribute ce permit identificarea ei [14]”.

Din textul acestor prevederi rezultă că informația poate avea atât o natură materială, cât și una nematerială. Prin urmare, mijlocul săvârșirii infracțiunii poate fi, inclusiv, o entitate nematerială. Corespunzător, și în cazul faptelor penale, prevăzute la art. 238 CP, informația falsă, folosită de făptuitor la săvârșirea infracțiunii, poate avea natură materială sau nematerială.

Constatăm că, de regulă, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP, informația prezentată victimei este inserată în cuprinsul unor documente. Cu alte cuvinte, informația este documentată. În acest caz, făptuitorul folosește pe post de mijloc de săvârșire a infracțiunii, de regulă, entități materiale. Nu este exclus, însă, ca făptuitorul să prezinte informații false nedocumentate (deși o atare posibilitate este extrem de redusă). În acest din urmă caz, informația falsă, folosită de făptuitor la săvârșirea infracțiunii, este de natură nematerială. De altfel, la art. 237 din Codul penal al Republicii Belarus, în postura de mijloc de săvârșire a infracțiunii sunt stipulate, în mod distinct, următoarele entități: a) documentele false și b) informațiile false. Reiese că informațiile false pot lua, inclusiv, o formă nedocumentată.

Suntem reticenți în a susține cu vehemență următoarele statuări judiciare evocate în contextul aplicării art. 238 CP: „*Informația falsă prezumă doar informația materializată prin anumite acte. Or, în afara documentelor corespunzătoare, creditul nu poate fi acordat. Cu atât mai mult, acest credit nu poate fi eliberat în baza unei informații verbale* [28]”. Aceeași reticență manifestăm în raport cu următoarea teză doctrinară: „Informa-

țiile expuse pe cale verbală sau în altă formă similară nu pot fi apreciate ca mijloc de săvârșire a infracțiunii [41, p. 183]”.

Suntem de acord că la baza aprobării și acordării unui credit stau un șir de documente (*alias* – documentația de credit). S-ar putea, însă, ca aceste documente să conțină informații veridice, iar unele dintre informații prezentate victimei, pe cale verbală, să conțină neadevăruri. Cel puțin, nu excludem acest fapt, deși recunoaștem că o atare ipoteză este cât se poate de redusă. Mai mult, nu excludem ipoteza folosirii unui fals mixt (format din documente cu conținut denaturat și informații false expuse pe care verbală).

S-ar putea ca și informația documentată să fie de natură nematerială. Avem în vedere ipoteza folosirii unor documente electronice conținând informații false. Or, documentul electronic reprezintă o entitate de natură nematerială.

În aceeași ordine de idei, surprindem că la descrierea mijlocului săvârșirii infracțiunilor analizate legiuitorul folosește noțiunea „informație”, nu însă noțiunea „document”, deși, în cele mai dese cazuri, informația este reflectată în cuprinsul unor documente. În comparație, în textul art. 297 din Codul penal al Poloniei (articol similar cu cel supus analizei) este folosită noțiunea „document”. La art. 237 din Codul penal al Republicii Belarus sunt stipulate ambele noțiuni.

Care este coraportul între cele două noțiuni? În literatura de specialitate se precizează: „Informația nu se identifică cu suportul informațional, nici cu documentul care o conține, chiar dacă acest document reprezintă un „corp comun”, cuprinzând informația și suportul informațional [20, p. 183]”; „între noțiunile „informație” și „document” există o relație de tipul parte-întreg. Informația constituie partea, în timp ce documentul – întregul [16, p. 43]”.

Aceeași relație de tipul parte-întreg atestăm în cazul infracțiunilor stipulate la art. 238 Cod penal al Republicii Moldova. Desigur, relația e valabilă doar în ipoteza în care făptuitorul folosește informație documentată la săvârșirea infracțiunii. Or, așa cum am punctat mai sus, legiuitorul nu înlătură posibilitatea folosirii de către făptuitor a unor informații nedocumentate.

În altă privință, în sensul infracțiunilor analizate, informația falsă nu este cuprinsă doar de documente (*i.e.* de documente în accepțiune *stricto sensu*). Documentul, în accepțiune *lato sensu*, la fel, poate îmbrăca forma de exteriorizare a informației false. De pildă, informația falsă poate face conținutul unei fotografii sau a unui desen ori a unui plan sau a unei înregistrări sonore. Implicit,

această concluzie transpare din dispoziția normei de la alin.(2) art.6 din Legea privind accesul la informație, nr. 982 din 11.05.2000 [12], în conformitate cu care entitățile sus-numite sunt catalogate drept „documente purtătoare de informații”. Similar, conform art. 2 din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere, nr. 124 din 19.05.2022, prin document electronic se înțelege „un conținut în formă electronică, în special sub formă de text ori de înregistrare sonoră, vizuală sau audiovizuală [...] [15]”.

Și în doctrină se arată că „informația pe care o poartă documentul se exprimă sub formă de text, înregistrare audio, imagine sau oricare altă formă care permite perceperea [...] [18, p. 39]”.

În concluzie, în sensul art. 238 CP, informația falsă poate face conținutul unei fotografii, al unui desen, al unui plan, al unei înregistrări sonore etc.

După elucidarea condițiilor de formă, vom trece în revistă *condițiile de conținut* pe care trebuie să le cuprindă informația prezentată de făptuitor victimei. *Supra* am menționat că, în cele mai dese cazuri, informația falsă este inserată în cuprinsul unor documente. De aceea, în cele ce urmează vom aborda, în special, condițiile de conținut ale documentelor ce cuprind atare informații. R.G. Aslanean susține că, în contextul infracțiunilor analizate, informația folosită la săvârșirea infracțiunii determină cercul victimelor [31, p. 50]. Și invers, cercul victimelor acestor infracțiuni sugerează tipul și conținutul informațiilor (documentelor) folosite de făptuitor.

În funcție de categoria victimei, în postura de mijloc de săvârșire a infracțiunii apar: a) documentele false necesare obținerii unui credit, inclusiv a unui credit în condiții avantajoase sau a sumei majorate a creditului; b) documentele false necesare obținerii unui împrumut, inclusiv a unui împrumut în condiții avantajoase sau a sumei majorate a împrumutului; c) documentele false necesare obținerii unei despăgubiri sau a unei indemnizații de asigurare ori a sumei majorate a acestora.

Precizăm că fapta de dobândire a despăgubirii sau a indemnizației de asigurare prin înșelăciune nu concordă cu esența infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP. În cazul acestor infracțiuni făptuitorul urmărește, drept scop final, folosința temporară a mijloacelor bănești. În caz contrar, cele săvârșite necesită calificare conform art. 190 CP. În situația dobândirii prin înșelăciune a despăgubirii sau a indemnizației de asigurare făptuitorul nu poate urmări un atare scop. Din perspectivă practică, acest lucru este imposibil. Mai exact, în această ipoteză, făptuitorul ur-

mărește, de fiecare dată, scopul de sustragere, caz în care cele comise trebuie calificate în baza art.190 CP. Din acest considerent, explicațiile ce urmează a fi făcute *infra* vor viza, în special, documentele false folosite în vederea obținerii creditului sau a împrumutului.

După această digresiune, *ab initio* vom evidenția că informația trebuie să fie *falsă*. Corespunzător, făptuitorul folosește, la săvârșirea infracțiunii, documente conținând informații false (*i.e.* documente false).

Documentul fals e actul care conține informații ce nu corespund adevărului. Documentul fals e rodul unor acțiuni de falsificare. A. Reșetnicov susține că „falsificarea documentelor reprezintă acțiunea de denaturare a adevărului în documente [22, p. 22]”.

De asemenea, documentul poate fi falsificat în rezultatul unui fals intelectual, *i.e.* prin înscrierea unor date ce nu corespund realității în documente veridice existente. În rezultat, este obținut documentul fals.

La încadrare, în acord cu art. 238 CP, nu contează dacă documentul folosit la săvârșirea infracțiunii a apărut în rezultatul unui fals material sau în rezultatul unui fals intelectual. Nu contează nici dacă documentele sunt rodul unui fals integral sau al unui fals parțial. De asemenea, nu prezintă relevanță nici metoda de falsificare a documentelor. Așa cum enunță V. Stati, „important este ca informațiile false să aibă o semnificație decisivă în vederea obținerii unui credit, a unui împrumut [...] [30, p. 209]”. O părere apropiată are autorul polonez K. Mucha: „Nu contează la calificare metoda de falsificare a documentului și nici gradul de falsificare a acestuia. Falsitatea trebuie să privească circumstanțe cruciale pentru obținerea creditului [42, p. 128]”. Pe aceeași undă se situează N.M. Zolotova: „Pentru a trage la răspundere penală nu contează în ce măsură nu corespunde adevărului informația prezentată și inclusă în document, că este denaturată integral sau parțial. Principalul lucru e ca datele falsificate să fie esențiale, adică să aibă o importanță decisivă și să conducă, în cele din urmă, la obținerea ilegală a creditului [35, p. 20]”.

În legislațiile unor state străine această particularitate este prevăzută expres în dispoziția normei. De exemplu, la art. 237 din Codul penal al Republicii Belarus este consemnat că documentele sau informațiile false prezentate trebuie să poseze importanță semnificativă pentru obținerea creditului. Aceeași trăsătură regăsim la art. 219 din Codul penal al Kazahstanului. Similar, art. 268 din Codul penal al Bosniei și Herțegovinei, pre-

cum și art. 249 din Codul penal al Macedoniei de Nord prevăd ca datele false sau incomplete furnizate victimei trebuie să prezinte relevanță pentru aprobarea creditului/împrumutului.

În dispoziția normei de la art. 238 CP această particularitate nu este specificată. Chiar și așa, considerăm că aceasta decurge, în mod deductibil, din esența faptei infracționale.

De asemenea, observăm că legiuitorul nu încearcă să punteze pe tipul informației false prezentate. Prin urmare, în postura de mijloc de săvârșire a infracțiunii ar putea să apară orice informație importantă pentru aprobarea și acordarea creditului sau a împrumutului, indiferent de tipul informației. Informația poate privi: situația financiară a solicitantului de credit sau de împrumut; situația financiară a garantului; situația juridică și financiară a bunurilor gajate; oricare alte împrejurări relevante aprobării și acordării creditului sau împrumutului.

De exemplu, pot fi falsificate următoarele tipuri de documente ce țin de starea financiară a solicitantului de credit/împrumut (persoană juridică): documente privitoare la asociați, acționari, administratori ai persoanei juridice; documente referitoare la relațiile contractuale ale persoanei juridice cu alte entități; business-planul ce conține informații false despre direcția în care ar urma să fie direcționați banii luați cu titlu de împrumut; contracte, facturi, documente de transport sau de altă natură privitoare la activitatea financiară a persoanei juridice; scrisori de garanție; documente privind bunul gajat (natură, stare, preț, loc, proprietar, dacă a mai fost gajat etc.); documente financiare și contabile etc.

În altă privință, în doctrină [33, p. 6] se face distincție între: falsul de conținut și falsul formal. Prima categorie vizează conținutul propriu-zis al documentului. Cea de-a doua categorie a falsului privește rechizitele documentului (semnătura, ștampila, antetul etc.).

La săvârșirea infracțiunilor stipulate la art. 238 CP sunt uzitate produsele ambelor tipuri de falsuri. În majoritatea cazurilor sunt folosite documente ce conțin elemente de falsitate a conținutului propriu-zis. De exemplu, într-o speță, inculpatul a prezentat instituției financiare, *inter alia*, următoarele documente false ce vizau conținutul lor propriu-zis: „raportul financiar cu privire la rezultatele activității întreprinderii în ceea ce privește profitul net obținut; contractul încheiat între asociat și întreprindere conținând date false privitoare la investirea de către asociat în întreprindere a unei sume de bani [6]”. În alte spețe [5, 4], de pildă, falsul viza venitul sala-

rial al solicitantului de credit, instituției financiare fiind-le prezentate, în acest sens, certificate de salarizare false.

Uneori, însă, falsul documentului folosit privește anumite rechizite. De pildă, într-o speță s-a constatat că inculpatul „a falsificat prin intermediul semnării la parafa „director” din pct.12 „Rechizitele părților” paisprezece contracte de investire a capitalului particular în construcție [8]”. Uneori, se atestă cazuri [9] în care este falsificată semnătura garantului (*e.g.* a fidejursorului).

În practica judiciară studiată au fost identificate următoarele informații/documente folosite în postura de mijloc de săvârșire a infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP: adeverința de venit falsă; carnetul de muncă fals; certificatul de salarizare fals; raportul de evaluare fals; business-planul fals; informația falsă privind existența gajului; informația falsă din contractul de fidejusiune; informația falsă privind dividendele obținute; factura de expediție și factura fiscală falsă; raportul financiar fals privind activitatea întreprinderii; contracte false (*e.g.* contractul de vânzare-cumpărare fals, contractul de arendă fals, contractul de prestări servicii fals, contractul de locațiune fals).

A.R. Bekijev menționează că documentele folosite la săvârșirea acestor fapte penale cuprind urme ale infracțiunii [32, p. 14]. În unele cazuri, falsul este identificat prin raport de expertiză [24]. În alte cazuri, mai ales în situația produselor rezultate dintr-un fals intelectual, falsul este desprins din alte date de fapt. De exemplu, într-o speță [25], falsitatea documentului folosit la săvârșirea infracțiunii (carnetul de muncă fals) a fost stabilită prin răspunsul la interpelarea băncii către compania abilitată să confecționeze carnetele de muncă. Într-o altă speță [10], falsul documentului (a adeverinței privind venitul anual avut la întreprindere) a fost desprins din conținutul Notei informative privind plățile salariale și alte plăți efectuate de către contribuabil, prezentată de către Serviciul Fiscal de Stat. În alt caz [7], din informația prezentată de către Casa Națională de Asigurări Sociale s-a stabilit că de către SRL „A”, pentru anul 2010, nu a fost depusă declarația persoanei asigurate P.L. (inculpată în cauza penală). Într-un alt caz [11], falsul comis de administratorul unei persoane juridice a fost stabilit prin compararea datelor reflectate în rapoartele financiare prezentate băncii cu datele incluse în rapoartele prezentate Direcției Generale Statistică a mun. Chișinău.

În alte cazuri, falsul este identificat prin verificarea *post-factum* a situației reale a bunurilor

gajate/ipotecate. Astfel, în vederea garantării executării obligațiilor izvorâte dintr-un contract de credit sau de împrumut, făptuitorul prezintă informații false cuprinse în conținutul unui raport de evaluare a bunurilor imobile ipotecate. Informația cuprinsă în conținutul acestor rapoarte (ce nu corespunde adevărului) este, de regulă, depistată ulterior încheierii contractului (atunci când solicitantul de credit/împrumut nu-și execută obligația de rambursare a creditului/împrumutului). De exemplu, într-o speță, instanța a reținut următoarele date de fapt privitoare la falsitatea informației reflectate în cuprinsul unui raport de evaluare a unui bun imobil (apartament): „În raportul de evaluare au fost introduse date vădit denaturate privind starea tehnică, aspectul interior (pozele erau ale unui alt apartament), precum și valoarea de piață a apartamentului [23]”.

Documentele care conțin informații false trebuie să fie întocmite în modul corespunzător [39, p. 154], adică trebuie să conțină toate rechizitele necesare, iar datele cuprinse în document să pară a fi reale, capabile să inducă în eroare creditorul. Gh. Nicolaev și V. Stati afirmă că „informațiile false prezentate de făptuitor [...] trebuie să fie perfectate în modul cerut de lege, să conțină toate indicațiile necesare și semnăturile decidenților corespunzători [17, p. 801]”.

Atunci când făptuitorul urmărește scopul obținerii unui credit sau a unui împrumut în condiții avantajoase acesta prezintă victimei documente false ce ar justifica dreptul acestuia de a obține un atare credit sau împrumut. De exemplu, făptuitorul prezintă băncii documente care atestă, în mod fals, că este student al unei instituții de învățământ superior de stat, și că ar putea beneficia de credite preferențiale, în sensul Legii privind acordarea de credite preferențiale pe termen lung unor categorii de tineri studioși, nr.1142 din 14.07.2000 [13].

Concluzii

Însoțind fapta prejudiciabilă și nefiind supusă unei influențări infracționale, informația falsă (în contextul infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP) nu poate apărea pe post de obiect material, ci în postura de mijloc de săvârșire a infracțiunii. De regulă, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 238 CP, informația prezentată victimei este inserată în cuprinsul unor documente. Cu alte cuvinte, informația este documentată. În sensul art. 238 CP, informația falsă poate face conținutul inclusiv al unei fotografii, al unui desen, al unui plan sau al unei înregistrări sonore. La încadrare, în acord cu art. 238 CP, nu contează dacă documentul folo-

sit la săvârșirea infracțiunii a apărut în rezultatul unui fals material sau în rezultatul unui fals intelectual. Nu contează nici dacă documentele sunt rodul unui fals integral sau al unui fals parțial. De asemenea, nu prezintă relevanță nici metoda de falsificare a documentelor. În postura de mijloc de săvârșire a infracțiunii ar putea să apară orice informație importantă pentru aprobarea și acordarea creditului sau a împrumutului, indiferent de tipul informației. La săvârșirea infracțiunilor stipulate în art. 238 CP poate fi uzitat atât produsul falsului de conținut, cât și produsul falsului formal (i.e. falsul privind rechizitele documentului). În unele cazuri, falsul este identificat prin raport de expertiză. În alte cazuri – în special, în situația produselor rezultate dintr-un fals intelectual – falsul este desprins din alte date de fapt.

Referințe bibliografice

1. Botezatu I. *Răspunderea penală pentru escrocherie*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2010. 162 p.
2. Brînza S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol. II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p.
3. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 18.04.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.128-129, republicat în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr.72-74.
4. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 21 octombrie 2015. Dosarul nr.1ra-964/2015. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=4989 (vizitat 25.02.2023).
5. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 2 februarie 2016. Dosarul nr.1ra-11/2016. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=5618 (vizitat 25.02.2023).
6. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 27 iulie 2016. Dosarul nr.1ra-1317/2016. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=7015 (vizitat 25.02.2023).
7. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 29 martie 2018. Dosarul nr.1ra-531/2018. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=10890 (vizitat 25.02.2023).
8. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2018. Dosarul nr.1ra-1246/2018. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=11622 (vizitat 25.02.2023).
9. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 07 noiembrie 2018. Dosarul nr.1ra-1948/2018. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=12233 (vizitat 25.02.2023).
10. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 03 decembrie 2019. Dosarul nr.1ra-1553/2019. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=14844 (vizitat 25.02.2023).
11. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 mai 2020. Dosarul nr.1ra-674/2020. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=16070 (vizitat 25.02.2023).

12. Legea Republicii Moldova privind accesul la informație. Nr.982 din 11.05.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2000, nr. 88-90.
13. Legea Republicii Moldova privind acordarea de credite preferențiale pe termen lung unor categorii de tineri studioși. Nr.1142 din 14.07.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2000, nr.154-156.
14. Legea Republicii Moldova cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat. Nr. 467 din 21.11.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2004, nr. 6-12.
15. Legea Republicii Moldova privind identificarea electronică și serviciile de încredere. Nr.124 din 19.05.2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2022, nr. 170-176.
16. Pîrțac C. Documentul oficial: obiect material/imaterial sau produs al infracțiunilor de fals în acte publice. În: *Revista Institutului Național al Justiției*, 2021, nr. 3(58), p. 41-47.
17. Poalelungi M. ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013. 1192 p.
18. Reșetnicov A. Falsificarea documentelor. Definierea noțiunii de document. În: *Revista Națională de Drept*, 2007, nr. 4, p. 36-39.
19. Reșetnicov A. Obiectul material al infracțiunii și mijlocul de săvârșire a infracțiunii: criterii de delimitare. În: *Revista Națională de Drept*, 2007, nr. 6, p. 17-22.
20. Reșetnicov A. Informația documentară ca obiect al influențării nemijlocite infracționale. În: *Revista științifică a USM „Studia Universitatis”, Seria „Științe sociale”*, 2007, nr. 6, p. 180-184.
21. Reșetnicov A. Obiectul material al infracțiunii și mijlocul de săvârșire a infracțiunii în teoria și practica penală: criterii de delimitare. În: *Revista Institutului Național al Justiției*, 2008, nr. 1-2, p. 77-80.
22. Reșetnicov A. Precizări privind înțelesul noțiunii „falsificarea documentelor”. În: *Revista Națională de Drept*, 2008, nr. 5, p. 22-29.
23. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 24 noiembrie 2020. Dosarul nr.1-2667/2019. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/cb50480a-6441-4028-a37a-a712af390e3f (vizitat 25.02.2023).
24. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 08 iulie 2021. Dosarul nr.1-3969/2019. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/bbe2d53f-12d2-46d6-b3ee-6592e1bc9a6a (vizitat 25.02.2023).
25. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 11 iulie 2022. Dosarul nr.1-3109/2021. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/f333ec4f-bde5-4404-9530-e3a0bd163e12 (vizitat 25.02.2023).
26. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 4 august 2021. Dosarul nr.1-945/2021. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/09617bcb-e328-40d0-bfb7-b9798f262acf (vizitat 25.02.2023).
27. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 3 noiembrie 2021. Dosarul nr.1-2170/2020. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/a936f728-c75f-4aa8-bcd2-2c115c27a705 (vizitat 25.02.2023).
28. Sentința Judecătorei Criuleni, sediul Central din 23 iulie 2020. Dosarul nr.1-203/2019. https://jcr.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/5e076741-df63-4208-b5ac-60530204055c (vizitat 25.02.2023).
29. Serbinov A. *Răspunderea penală pentru infracțiunile contra securității publice exprimate în manipulări ilegale cu arme și muniții*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017. 348 p.
30. Stati V. Infracțiunile prevăzute la art.238 și 239 CP RM în lumina amendamentelor operate în Codul penal la 25.07.2014. În: *Revista științifică a USM „Studia Universitatis Moldaviae”, Seria „Științe sociale”*, 2015, nr. 3(83), p. 205-224.
31. Асланян Р.Г. Информация как объект и средство совершения преступлений в сфере экономики: вопросы взаимосвязи. В: *Вестник Краснодарского Университета МВД России*, 2016, №1(31), с. 48-52.
32. Бекижев А.Р. *Проблемы методики расследования преступлений совершаемых в сфере банковского кредитования* / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Краснодар, 2012. 27 с.
33. Белокуров, О., Андреев В. Уголовно-правовая оценка обманной деятельности. В: *Уголовное право*, 2005, №5, с.4-7.
34. Гырла Л.Г., Табарча Ю.М. *Уголовное право Республики Молдова. Часть особенная. Том 1*. Кишинэу: Cartdidact, 2010. 712 p.
35. Золотова Н.М. *Преступления в сфере кредитования* / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2008. 28 с.
36. Зотов Д.В. От элементов состава преступления к пределам доказывания: отдельные аспекты взаимосвязи уголовного права и процесса. В: *Вестник ВГУ, Серия «Право»*, 2015, №4, с. 216-226.
37. Кузнецов И.В. *Понятие и виды предметов преступлений в уголовном праве России* / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Челябинск, 2007. 27 с.
38. Левандовский Н.Н. *Криминалистическое расследование преступлений в сфере кредитования* / Диссертация на соискание ученой степени доктора право. Кишинэу, 2020. 222 с.
39. Татаев Э.К. К вопросу о способах незаконного получения кредита. В: *Вестник Академии экономической безопасности МВД России*, 2010, №12, с.153-158.
40. Хлус А.М. Средства совершения преступлений как элемент их криминалистической структуры. В: *Российское право: образование, практика, наука*, 2018, №1, с. 24-33.
41. Щетинина Н.В. Некоторые проблемы совершенствования уголовного законодательства, предусматривающего ответственность за незаконное получение кредита. В: *Вестник Томского Государственного Университета*, 2007, с. 182-189.
42. Mucha K. Economic crime in the Polish legal system on the example of the crime of obtaining a bank credit by false pretenses. În: *Annales Universitatis Apulensis, Series Jurisprudentia*, Vol. 16, 2013, No. 1, p. 120-132.